

Association Européenne des Magistrats
Groupe Régional de l'Union
Internationale des Magistrats

European Association of Judges
Regional Group of the
International Association of Judges

Европейска асоциация на съдиите
Регионална група на Международната асоциация на съдиите

Доклад на Президента на Европейската асоциация на съдиите

Настоящият доклад се отнася за периода от датата на Общото събрание на Международната асоциация на съдиите/Европейската асоциация на съдиите в Нур Султан – септември 2019, до м. май 2020 г.

Дейностите на Европейската асоциация на съдиите, които изискват присъствие, са преустановени от месец март 2020 г. като, вероятно, това ще бъде така до края на годината.

1. Дейност на Президента

- През месеците, предшестващи пандемията, Президентът на Европейската асоциация на съдиите осъществи дейност по места.

Несъмнено, най-важната от тях беше активното участие в „Марша на 1000-те тоги“ във Варшава, проведен на 11 януари тази година.

Тази историческа инициатива, организирана от „Юстиция“, се превърна по многобройни причини в изключителен момент от нашата обща мисия за защита на независимостта на правосъдието. Съдии от десетки европейски градове преминаха по улиците на полската столица, приветствани от хиляди граждани, съпричастни с тях в този силен и емоционален момент, за защита на правовата държава и на нашите общи европейски ценности.

Отбелязваме с гордост, че Президентът на Европейската асоциация на съдиите беше единственият чуждестранен оратор на този марш, благодарение на любезната покана на полската организация - член на Европейската асоциация на съдиите.

- Президентът на Европейската асоциация на съдиите беше поканен да участва в Консултативния съвет за актуализиране на Препоръките от Киев за независимостта на съдебната власт в Източна Европа, Южен Кавказ и в

Централна Азия, които са официален документ на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ). Измененията ще бъдат подготвени от група експерти и в тях ще се вземат предвид претърпените наскоро неуспехи, във връзка с отстояването на независимостта на съдебната власт в посочените райони.

Първото заседание на Консултативния съвет се състоя във Варшава, на втори и трети декември 2019 г. и то предначерта етапите, които трябва да се следват до окончателното одобрение на новия документ за "soft law" (актове с незадължителна юридическа сила).

- Президентът на Европейската асоциация на съдиите участва в делегацията, която включваше Президента на Европейската мрежа на председателите на върховни съдилища г-н Жан Клод Вивинюс, Президента на Европейската мрежа на съдебните съвети г-н Киис Стерк, който беше на 30-ти януари в Брюксел, за две официални срещи със заместник-председателя на Европейската комисия г-жа Вера Юрова и с комисаря по правосъдие г-н Дидие Рейндерс. По време на тези срещи, комисарите горещо подкрепиха нашите усилия за оказване на подкрепа на независимите съдии в държавите членки и подчертаха ангажираността на Европейската комисия с въпроса за независимостта на правосъдието в Европейския съюз. Господин Рейндерс посочи важността на участието на Европейската асоциация на съдиите на европейско ниво и по-специално във връзка с проучванията, водени от Комисията, във връзка със съставяне на окончателния доклад за правовата държава в Европейския съюз. Европейската асоциация на съдиите, благодарение на извършеното от работната група по въпросите за състоянието на сдруженията-членове на асоциацията, подготви подробен документ, изпратен през м. май на Европейската комисия, заедно с лично писмо от Президента на Европейската асоциация на съдиите.

- На 25 и 26 февруари 2020 година в Доха, Катар, се състоя проява на високо равнище, организирана от Световната мрежа за съдебен интегритет на Обединените нации, озаглавена „Минало, настояще, бъдеще“. Президентът на Европейската асоциация на съдиите участва в панела, озаглавен “Включване на антикорупционна дейност по върховете: прозрачност и отговорност на най-висшите инстанции в съдебната власт“, организиран от Съвета на Европа

(GRECO – Държави срещу корупцията) и фондацията Due Process of Law Foundation (DPLF) (Фондация „Надлежно прилагана на закона“).

Президентът на Европейската асоциация на съдиите, член на Консултативния съвет на Световната мрежа за съдебен интегритет на Обединените нации, преизбран за периода 2020-2021, беше поканен да говори на финалната пленарна сесия на Общото събрание.

Това събитие събра повече от 700 участника от 118 страни и 50 асоциации и съдебни организации. Петдесет и четири председатели на върховни съдилища присъстваха на проявата.

2. Кризата, свързана с пандемията и дейността на Международната асоциация на съдиите/Европейската асоциация на съдиите:

Ужасната ситуация, предизвикана от пандемията от корона вирус, принуди всеки от нас да срещне огромни предизвикателства и трудности. Световното разпространение на Ковид-19 доказва още един път в историята, че човечеството винаги е било много уязвимо.

Рестриктивните мерки, наложени от европейските правителства, доведоха до огромни ограничения в дейността на съдилищата на всички нива.

Използването на технологиите и, по-специално, на процедурите и съдебните заседания, с използване на интернет, бяха съществени за смекчаване на проблемите, причинени от уредбата на ограничителните мерки. Независимо от това, неизбежните забавяния в съдебните процедури са огромно предизвикателство пред съдебната система.

Също така, в много страни приетите закони заради пандемията допускат сериозно вмешателство в правовата държава и по-специално в регионите, където незачитането на съдийската независимост вече се усеща силно.

Беше необходима силна и значима реакция от страна на Международната асоциация на съдиите/Европейската асоциация на съдиите и на техните представители. В началото на кризата, Президентът на Международната асоциация на съдиите изпрати писмо на всичките ни членове. Аз, в качеството си на президент на Европейската асоциация на съдиите, се опитах да отговоря на притесненията на съдиите като изготвих общо четири статии и декларации.

В този смисъл е добре да се позова специално на декларацията: „Планът Маршал за правовата държава в Европа“, публикувана в електронния вестник

« Verfassungblog » (“Конституционен блог“).

Четири текста бяха разпространени сред нашите членове и публикувани на интернет сайта на Европейската асоциация на съдиите и в социалните мрежи.

Европейската асоциация на съдиите, съвместно с Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), реши да предостави платформа за дискусии и за обсъждане на трудностите пред държавите членки на ОССЕ, за да бъдат поддържани функциониращи съдебните системи на държавите, независимо от извънредното положение и затварянето на съдилищата поради пандемията от Ковид-19. Четиридесет и трима съдии, членове на асоциациите на съдии, представители на междуправителствени организации, на гражданското общество и на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа участваха в първата телефонна конференция.

Скоро се състоя и виртуална среща с представители на няколко европейски институции. В това събитие участваха и членове на Европейската асоциация на съдиите.

3. Взаимоспомагателен фонд

Комитетът на Фонда продължи своята дейност като взе решение по няколко молби за финансово подпомагане на семейства на наши турски колеги. Само през месец април Фондът взе решение за одобряване на молбите за помощ на десетина семейства.

Кризата, създадена от пандемията, влоши състоянието на значителен брой съдии в Турция и по-специално на тези, които все още са в затвора. Европейската асоциация на съдиите официално и ясно се противопостави на решението на турското правителство, че няма да предвижда освобождаване на съдии и прокурори (въпреки, че имаше освобождаване на хиляди затворници, сред които и шефове на местната мафия и на осъдени за тежки престъпления срещу личността).

4. Полша

Процедурата по изключване на полския Върховен съдебен съвет от Европейската мрежа на съдебните съвети е вече окончателно приключила. След предложение на Дирекцията на Европейската мрежа на съдебните съвети за изключване на полския съвет, Европейската асоциация на съдиите изпрати публично официално писмо за подкрепа на това предложение.

Последните решения на Съда на Европейския съюз и по-специално това, с което се спира работата на полската Дисциплинарна колегия, се светъл лъч за независимите полски съдии.

Независимо от това, ситуацията остава изключително трудна заради пълното незачитане от полските политическите власти на решенията на Съда на Европейския съюз и заради многобройните процедури, образувани от Европейската комисия, за нарушение на правото на Европейския съюз,

5. Заключение

Кризата във връзка с пандемията засегна по негативен начин функционирането на съдилищата и същевременно отслаби допълнително правовата държава в някои европейски региони.

Във вътрешен план, резултатите от тази пандемия бяха много обезпокоителни, тъй като правилата, свързани с ограничителните мерки, наложиха отлагане на нашите Общи събрания през 2020 година, които се предвиждаха – това в Порто за месец май и това в Коста Рика за месец септември.

Изборите в Международната асоциация на съдиите/Европейската асоциация на съдиите, които трябваше да се състоят в Коста Рика бяха неизбежно забавени и отложени за 2021 година.

Също така, икономическата криза, която се очертава като неизбежна, ще представлява допълнителен проблем за нашата организация и за националните членове на организацията.

Предизвикателството, което ни предстои, е да възобновим редовните присъствени събрания през 2021 година. Щедростта на асоциациите, които бяха определени да проведат общите събрания през 2020 година и които изразиха готовност да организират същите събития пред 2021 година, е окуражителен знак за всички нас.

Въпреки всичко, Европейската асоциация на съдиите ще преследва с решимост своята дейност, с пълното съзнание за жизненоважното значение на нашата роля за защита на правовата държава и на съдебната независимост в Европа.

Накрая, както обикновено, ето няколко бележки върху най-новата съдебна практика. Този път става въпрос за решението на Съда на Европейския съюз по делото C-791/19R (Комисия срещу Полша), в което съдът се е произнесъл, че Полша трябва незабавно да преустанови прилагането на националните разпоредби, свързани с правомощията на Дисциплинарната колегия на Върховния съд, които се отнасят до дисциплинарните дела срещу съдии.

Мотивите за преустановяване прилагането на тези разпоредби сочат на обстоятелството, че **липсата на безпристрастност, дори само на един конкретен правораздавателен орган, би имала въздействие върху цялостната съдебна система.**

Можем да кажем, че Съдът на Европейския съюз изхожда от цялостното си виждане при преценка на съдийската независимост. Съдът посочва, че „перспективата“ за полските съдии да станат евентуален обект на дисциплинарно производство, което би ги изправило пред орган, чиято независимост не е гарантирана, е достатъчно основание за накръняване на тяхната съдийска независимост, без значение колко процедури за защита биха имали на разположение и какъв би бил резултатът от тях.

Лесно може да се предвиди как тази методология, отстоявана занапред от Съда на Европейския съюз, би могла да доведе до негативна оценка за независимостта на съдиите в няколко държави членки на Европейския съюз или най-малкото да открий тежките заплахи, които ги грозят.

Тоест, наше задължение е, като национални съдии в Европейския съюз, да държим сметка за тези нови обстоятелства и по-специално когато се произнасяме по дела, свързани със съдебното сътрудничество в рамките на съюза и с държави членки като Полша или Унгария, където съдебната независимост е под заплаха.

Жозе Игрейя Матош

Май 2020 г.

Превод от френски език : Десислава Джарова